

Zkrácené řízení o přestupku a podmínky jeho realizace

Anotace: Článek se věnuje problematice přestupkového řízení a uvádí zákonné podmínky, za kterých lze přestupek projednat udělením blokové pokuty. Současně poukazuje na důvody, které vedou k tomu, že rozhodnutí v blokovém řízení nelze přezkoumat ani v rámci veřejné správy, ani soudně.

Klíčová slova: přestupek, blokové řízení, přestupkový orgán, pokuta, obnova řízení, přezkumné řízení, účastník řízení, veřejná správa, soudní přezkum.

Blokové řízení o přestupku je svou povahou řízením zkráceným a zjednodušeným, ve kterém do značné míry splývá řízení s jeho výsledkem, kterým je uložení blokové pokuty. Pro blokové řízení platí podpůrně zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád"), pokud zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "přestupkový zákon") v části upravující přestupkové řízení, nestanoví něco jiného. Ustanovení § 143 správního řádu, které upravuje řízení na místě, se v tomto případě nepoužije ani subsidiárně, neboť právní úprava přestupkového zákona je úpravou *lex specialis*.

Blokové řízení se provede tehdy, pokud jsou splněny kumulativně zákonné podmínky. Přestupek je spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a pachatel přestupku je ochoten zaplatit pokutu hned na místě nebo převzít pokutový blok a zaplatit ji následně. Převzetí pokutového bloku pachatel přestupku potvrdí svým podpisem. Není-li některá z výše uvedených zákonných podmínek splněna, přestupek se projedná obvyklým způsobem, popř. v příkazním řízení.

Jednou ze zákonem vyžadovaných podmínek pro tento postup je tedy souhlas účastníka řízení s uložení pokuty. Jestliže pachatel přestupku odmítne pokutu na místě zaplatit, protože nepovažuje přestupek za spolehlivě zjištěný nebo z jiného důvodu není ochoten vůbec pokutu zaplatit, je nutno otázky skutkové a právní týkající se spáchání přestupku znovu posuzovat a ve věci provádět dokazování. Nastane-li výše uvedená situace, podá příslušný orgán veřejné správy oznámení o přestupku a přestupkový orgán následně přestupek projedná v ústním jednání v klasickém přestupkovém řízení podle § 67 a násl. přestupkového zákona. Při standardním projednávání přestupku není správní orgán vázán výší pokuty, kterou měl v úmyslu uložit správní orgán v blokovém řízení. I v blokovém řízení postupuje přestupkový orgán při ukládání pokuty ve smyslu § 12 odst. 1 přestupkového zákona a posuzuje všechny kritéria zde uvedená. V běžném správním řízení, které může nastat, ale musí již správní orgán provádět dokazování a posuzovat otázky právní i skutkové.¹

Dojde-li ke klasickému projednání přestupku ve správním řízení, osoba využívá tzv. práva na spravedlivý proces, jehož podstatou je právo na projednání věci nezávislým soudem za použití dalších právních prostředků. Zahájení správního řízení o přestupku je fakticky v dispozici toho, kdo se přestupku dopustil, neboť má možnost výběru. Buď souhlasit se závěrem přestupkového orgánu a pokutu zaplatit nebo převzít blok na pokutu nezaplacenou a zaplatit později, nebo konečně zaplacení pokuty odmítnout. Výsledkem řízení podle § 67 a násl. přestupkového zákona je formalizované rozhodnutí, které má předepsané náležitosti (§ 77 téhož zákona) a proti kterému může být podáno odvolání ve smyslu § 81 a § 82 správního řádu a následně může být přezkoumáno soudně (§ 83 přest. z.).

Bude-li naopak realizováno výše uvedené blokové řízení, je jediným výstupem tohoto

¹ Srov. JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení s komentářem*, Praha, C. H. Beck, 2011, s. 406.

řízení tzv. pokutový blok, který musí obsahovat z hlediska formy takové údaje, které jsou v souladu s požadavky na takovéto rozhodnutí zákonem stanovenými. Nemůže-li pachatel přestupku zaplatit pokutu na místě, musí rozhodnutí v blokovém řízení obsahovat též poučení o způsobu zaplacení pokuty, o lhůtě její splatnosti a o následcích nezaplacení pokuty ve smyslu § 85 odst. 3 přestupkového zákona.²

Přestupkový zákon neuvádí obecně podmínky odvolání, v těchto případech se bude subsidiárně používat ustanovení správního řádu. Výslovně je v přestupkovém zákoně uvedeno, že podat odvolání proti rozhodnutí v blokovém řízení není přípustné. Proti blokové pokutě nelze uplatnit žádný opravný prostředek, protože zaplacením pokuty, popř. podpisem dílu A bloku na pokutu na místě nezaplacenou, je přestupek pravomocně projednán (překážka věci pravomocně rozhodnuté – rei iudicatae) a v úvahu by tak přicházelo pouze užití mimořádných opravných prostředků.

Obnova řízení o přestupku, který byl projednán v blokovém řízení, je z povahy věci vyloučena, jak také uvádí judikatura Nejvyššího správního soudu. Nezbytnou podmínkou uskutečnění blokového řízení je souhlas obviněného s tím, že byl přestupek spolehlivě zjištěn, a souhlas s uloženou sankcí. Nelze tudíž následně zpochybňovat skutkový stav, který byl odsouhlasen obviněným z přestupku.³ Pokud by obviněný z přestupku podal návrh na obnovu, správní orgán žádost o obnovu jakou nepřipustnou zamítne podle § 45 odst. 3 správního řádu a vlastně řízení zastaví usnesením.

S ohledem na znění § 62 správního řádu nelze rovněž akceptovat, aby návrhem na obnovu řízení, které v daném případě proběhlo, tj. řízení blokového, bylo ve skutečnosti zahájeno řízení podle § 67 zákona o přestupcích, které v projednávané věci neproběhlo.

Podpůrným argumentem pro závěr o nemožnosti bránit se proti uložení blokové pokuty návrhem na obnovu řízení je také nepřipustnost žaloby proti rozhodnutí o uložení pokuty v blokovém řízení. Důvodem je to, že žalobce nejen že nevyčerpal opravné prostředky, ale vědomě souhlasil, že přestupek nebude projednáván v řízení, jehož předmětem by bylo skutkové zjišťování spojené s dokazováním a následně i právní posouzení jeho jednání. Při použití opačného výkladu na případy přezkumu správních rozhodnutí vydaných v blokovém řízení soudem by soud prováděl sám rozhodovací činnost místo správního orgánu.⁴

Přezkoumání pokuty uložené v blokovém řízení soudem je nepřipustné. Ze zaplacení pokuty, resp. převzetí bloku na pokutu na místě nezaplacenou, lze dovodit, že pachatel přestupku nechtěl využít svého práva na to, aby s ním bylo vedeno klasické správní řízení o přestupku. Nepožadoval, aby s ním bylo vedeno řízení o přestupku, které by bylo správním řízením v prvním stupni, proti němuž by byly přípustné opravné prostředky. Pokud pachatel tvrdí, že přestupek nespáchal a že nebyl náležitě zjištěn skutečný stav věci, musel mít nutně za to, že je třeba provádět ve věci dokazování, které však probíhá pouze v nezkráceném řízení před správním orgánem – opět viz judikaturu Nejvyššího správního soudu⁵.

S ohledem na výše uvedené v úvahu přichází toliko přezkumné řízení podle § 95 a násl. správního řádu. V přezkumném řízení správní orgán přezkoumává z úřední povinnosti pravomocná rozhodnutí, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy. Obviněný z přestupku tak má možnost jako účastník blokového řízení podat pouze podnět k takovémuto přezkumu.

V blokovém řízení lze uložit pouze pokutu, nikoliv jinou sankci. Horní hranice pokuty (pokud přestupkový nebo jiný zákon nepřipouští uložit v takovém řízení pokutu vyšší) je 1000 Kč a u mladistvého 500 Kč. Jestliže přestupkový nebo jiný zákon umožňuje uložit v blokovém řízení za přestupek pokutu vyšší než 1000 Kč, lze mladistvému uložit pokutu do maximální

²) srov. Usnesení NS ze dne 12. 4. 2001, sp. zn. 21 Cdo 775/2000.

³) KUČEROVÁ, H., HORZINKOVÁ, E. *Zákon o přestupcích s komentářem*, Praha : Leges, 2011, s. 430.

⁴) srov. rozsudek NSS ze dne 6. 2. 2008, sp. zn. 3 As 58/2007-117.

⁵) Rozsudek NSS sp. zn. 3 As 58/2007-117

výše 2000 Kč (srov. § 13 a § 19 přestupkového zákona). Pokud by v přestupkovém zákoně nebo v jiném zákoně výše pokuty uvedena nebyla, postupuje se ve smyslu § 13 odst. 2 přestupkového zákona. V uvedeném řízení nelze uložit ochranné opatření ani rozhodnout o náhradě škody.

V blokovém řízení je možné projednat všechny druhy přestupků, až na níže uvedené výjimky (návrhové přestupky a přestupky, u nichž to zákon výslovně zakazuje. Návrhové přestupky jsou přestupky taxativně vyjmenované v přestupkovém zákoně, které mohou být projednány pouze na základě návrhu oprávněné osoby. Jedná se o přestupky proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. b) a c) a přestupky proti majetku dle § 50 odst. přestupkového zákona, spáchané mezi blízkými osobami, jakož i přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) téhož zákona.

Pokud se pachatel dopustil více přestupků, které může projednat v blokovém řízení tentýž správní orgán, uplatní se zásada uvedená v § 12 odst. 2 přestupkového a ustanovení § 57 téhož zákona o společném řízení.

K uložení blokové pokuty může dojít i v průběhu přestupkového řízení. Správní orgán v takovém případě řízení o přestupku zastaví podle § 76 odst. 1 písm. h) zákona o přestupcích nebo věc podle § 66 odst. 3 písm. c) téhož zákona odloží.

Nezaplatí-li pachatel přestupku pokutu na místě při jejím uložení, vydá se mu pokutový blok na pokutu na místě nezaplacenou a sdělí se mu lhůta k zaplacení, jakož i důsledky nezaplacení. Nebude-li pokuta ve stanovené lhůtě zaplacená, vymáhá se exekucními prostředky ve smyslu daňového řádu.

Ukládat a vybírat pokuty v blokovém řízení jsou oprávněny všechny správní orgány, v jejichž působnosti je projednávání přestupků, a osoby jimi pověřené. Dále to jsou orgány, které jsou k blokovému řízení zmocněny jednak přímo přestupkovým zákonem, jednak jinými zvláštními zákony. Jen pro úplnost je třeba uvést, že blokové řízení je upraveno i v řadě zvláštních právních předpisů, obsahujících skutkové podstaty přestupků.

Literatura

- HORIZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*, Praha : Leges, 2011. s. 429.
- JEMELKA, J., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení s komentářem*, C. H. Beck, 2011, s. 410.
- HORIZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Správní právo procesní*, 4. doplněné vydání, Praha : Leges. 2012, s. 218.
- SKULOVÁ, S. a kol. *Správní právo procesní*, Plzeň, nak. Aleš Čeněk, 2008, s. 181.
- ČERNÝ, J., HORIZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*, 12. vydání Praha : Linde Praha, 2011. s. 158.

Key words: offense, block management, offense body, fine, retrial, participant in administrative proceedings, public Administration, judicial review.

Summary

Infringement/Offense proceedings are administrative authorities decisions on guilt and punishment of administrative punishment. Public administration in some way involved in the punishment for violation of norms of administrative law and the penalties for them. One

of the most frequent type of management is a shortened form of management for the offense, resulting in the award of fines for the offense. Administrative punishment in general is the subject of much attention from professional and lay public. The author of the article describes the basic legal requirements that must be met in order to impose fines occurred.

Statutory requirements must be fulfilled cumulatively. When dealing with offenses must be simultaneously met all the basic principles of administrative law, by administrative order. The purpose of all principles is that the public authorities in implementing the rights and freedoms of individuals interfere as little as possible. If the person refuses to pay its fine, implements the standard administrative procedures carried out and evidence. The article focuses also on issues related to the review procedures fines. The author analyzes the legal conditions for the implementation of such a review. It points out that the use of proper remedies are excluded. Equally extraordinary remedies such as new trial and judicial review. Into account cases come only means of supervisory review proceedings under the Administrative Code.

doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D.

Policejní akademie České republiky v Praze

e-mail: horzinko@polac.cz

tel. 974828264

Recenzent: doc. JUDr. Jozef Sobihard, CSc.